

Harry Webers
voorzitter SER Overijssel

AEX ALS INDICATOR VOOR ONRUST EN ONVREDE

Midden in de coronapandemie bereikte de AEX op 31 maart 2021 de eindstand van 703,32, de hoogste stand ooit. Maar 19 oktober verbrijzelde het record met een eindstand van 802,49. En op 18 november eindigde de AEX op 829,66 en groeiden de bomen en economie tot in de hemel.

Maar toen eind week 24 hittestrecords werden gebroken, kwam de AEX zeven maanden na het laatste record uit op een schamel dieptepunt van 635,75: de AEX als indicator voor onrust en onvrede. Beleggers maken zich zorgen over de stijgende inflatie en rente, over de prijsstijging van energie, voedsel, huizen en arbeid en over de toenemende arbeidsmarktproblemen. Zo was de inflatie in mei 8,8 % hoger dan in mei 2021. Zo kwamen de bouwsector en de vakbonden een structurele loonsverhoging van tweemaal 2,5% in 2023 overeen. En zo zuchtten de kinderopvang en de zorg onder het enorme personeelstekort en het grote ziekteverzuim. De Nederlandse Bank gaf ons ook niet veel hoop door te becijferen dat de groei zal afnemen van 2,8% dit jaar tot 1,5% in 2023 en 1,7% in 2024.

Op 8 juni 2021 publiceerde het Adviescollege Stikstofproblematiek ('Commissie Remkes') haar spraakmakende rapport 'Niet alles kan overal'. Een jaar later presenteerde de nieuwe minister voor Natuur en Stikstof het stikstofplan. Bij gevoelige (natuur) gebieden moet de stikstofuitstoot met 47 tot 70% en soms meer dan 95% omlaag. Op provinciaal niveau is de reductiedoelstelling het grootst in Limburg (52%), gevolgd door Gelderland, Brabant en Overijssel (41 - 42 %). Het boerenactivisme en de trekkerterreuren laaiden meteen weer op, en het land polariseerde.

Nu Rusland de gastoevoer naar Europa langzaam maar zeker afknijpt, neemt de roep toe om meer gas uit de Wadden- en Noordzee en zelfs Groningen te winnen, om kolencentrales in werking te stellen en kernenergie toe te passen. Hoe groter de energiestress, hoe moeilijker het is om afspraken met de Groningers na te komen, en om de ambitieuze klimaatdoelstellingen te halen. Ongeacht alle onrust en onvrede kan nood wet breken.

Met onze nationale luchthaven gaat het evenmin goed. Naast de overlast voor de omwonenden (geluid en fijnstof) dien(d)en zich nieuwe kwesties aan vanwege stagnerende bouwplannen in de directe omgeving en problemen met de bagageafhandeling, waardoor lange wachtrijen ontstonden. Naar verluidt, studeert het nieuwe kabinet op plannen om het aantal vluchten op Schiphol te verlagen van 500.000 per jaar naar 450.000 of 420.000. Erg spannend en wordt vervolgd!

Tenslotte zijn er nog 16 Nederlandse IPCC-klimaatwetenschappers, die - nu de aarde al 1,1°C warmer is - in week 24 lieten weten geen vertrouwen meer te hebben dat het ons gaat lukken om de klimaatafspraken van Parijs te halen. Sommigen voorspellen een opwarming van 2,7°C in het jaar 2100 met alle gevolgen van dien. Grote onrust en onvrede van onze kinderen en kleinkinderen zullen het gevolg zijn.

Door de mondiale problemen, AEX en grote termen als 'wantrouwen in de politiek', 'visieloos leiderschap' en 'achterstallig onderhoud' zou je haast verzuimen om te genieten van de mooie dingen je eigen regio. Zo haalde Regio Zwolle in week 24 de dagbladpers omdat ze volgens het CBS behoort tot de regio's met de hoogste Brede Welvaart 2019 - 2020. De ervaren gezondheid is goed omdat de emissies van fijnstof laag zijn, er heerst een gevoel van veiligheid omdat het aantal geregistreerde misdrijven relatief laag is, en het hogere besteedbaar inkomen draagt bij aan materiële welvaart. De gunfactor in de Regio Zwolle is groot en de 22 gemeenten timmeren samen al jaren hard aan de weg. Het gezamenlijke doel om de vierde economische regio van het land te worden, komt steeds dichterbij. Dit zou de AEX nog wel eens een boost in de goede richting kunnen geven, en uiteindelijk kunnen leiden tot meer rust en vrede.